

34
מנחם
יהודה יגאל אלון
מנחם

DOC 2311

A

"יש מרחק בין חכמה לתבונה"

משה שרת ויגאל אלון

פנחס עופר

בין משה שרת ליגאל אלון - מסמך
מרתק הודן בין היתר ביחסי
הדרגים, המדיני והצבאי, כשברקע
הוויכוח על "המאבק המזוין"
וההעפלה.

הפלמ"ח בו. בין יתר הדברים נכללה בה ביקורת קשה על הפסקת "המאבק המזוין" על ידי ההנהגה המדינית לאחר "השבת השחורה" ובעקבותיה הועלתה הטענה כי "לא רק אנשי החטיבה [הפלמ"ח] רוצים בהמשך המאבק לפי אותם עקרונות שנקבעו עם שחרור המעפילים [מעלתית 10.10.1945 - פ"ע] ופיצוץ מסה"ב [ליל הרכבות" - 21.11.1945 - פ"ע], גם המוני היישוב מוכנים להמשיך ולהילחם. האשמה בהפסקת המאבק ובחוסר התגובה על חיפושי הנשק ופירוק המעפילים אינה מוטלת על הציבור אלא על אלה שבאותה שעה בה מתקיף אותנו השלטון, ממשיכים בשתדלנות ואינם מסבירים לציבור וללוחמיו את סיבת הוויתור והחלפת המלחמה בעד הערכים שחונכנו עליהם בשתדלנות פוליטית" [ההדגשות שלנו - פ"ע].

את החומרה בה ראה שרת את האיגרת האמורה "שפך" במכתב אל ישראל גלילי מ-27.10.1946, שנשלח מלטרון⁽²⁾ לאמור: "הוראתי אגרת של הגואל [אחד מכינויו של יגאל אלון] אל הכלואים. אגרת זו מחייבת שיחה, בירור, דיון, החלטות, מסקנות הסדר, מפנה - עולם ומלואו! [...] אך מוטב לי עכ"פ לכלוא מלי לימים מספר, עד שיתברר איך ייפול דבר. אלא חוששני בינתיים להמשכו של סגנון מסוים של הסבר והייתי רוצה להציב לו סכר עד עת מצוא. ייתכן כי תמימות היא מצדי ברצותי לעצור בעד זרם מים אדירים שפרץ זה מכבר והציף כבר שטח עצום והוא שוטף והולך. אך אודה, רק פה התחלתי קורא הסברים מסוג זה, ונתקלתי בדברים שזעזעונוי. וכוונתי בעיקר בראש ובראשונה לאופן הדיבור של אחראי כפוחת [יפתח הוא יגאל אלון - פ"ע] בפני כופיו על העומדים ממעל לו ברום המעלה, שמידם סמכותו וזכותו להורות לכפופיו. התפלצתי. בקש ממנו את האיגרת וקרא - כשלעצמה היא כתובה מאוד כהלכה, מתוך הבנה רבה של שכל וחדירה עמוקה לנפש, וכל רמתה תעודה חשובה לאיכות המופלאה של החומר האנושי שממנו

האיגרת המובאת בזה*, של משה שרת אל יגאל אלון, אינה נושאת תאריך - דבר נדיר אצל שרת, שהיה קפדן בכגון אלה - אך מכתב של יגאל לרעייתו רות מ-30.3.1947⁽¹⁾ שבו ציין כי "לפני ימים אחדים קיבלתי מכתב ממשה ש. בו הוא מאשימיני על שסיפרתי לפני צאן מרעיתי על המצב העגום" מבהיר שהאיגרת נכתבה במחצית השנייה של מארס 1947.

יש באיגרת התייחסות לתופעה חוזרת שהטרידה והכעיסה את שרת ואשר עלתה כאן מתוך שני אירועים, שבהם היה מעורב יגאל אלון: התבטאויות אנשי צבא (מפקדים בכירים ב"הגנה") בעניינים פוליטיים והטפה לעמדותיהם המפלגתיות. את שרת לאו דווקא הטרידה השתייכותם המוצהרת של רבים ממפקדי ה"הגנה" למפלגות, כי זו הייתה תופעה רווחת ומקובלת באותם ימים; בעיקר הטרידו אותו העמדות האופוזיציוניות והביקורתיות כלפי ההנהגה המדינית של התנועה הציונית - ש"ההגנה" הייתה כפופה לה - שחלק מהם נקט, והציג בפני פקודיו. אופיינו בכך בעיקר אנשי הקיבוץ המאוחד והתנועה לאחדות העבודה, שיגאל אלון, מפקד הפלמ"ח, היה מן הבולטים שבהם.

שתי עילות ספציפיות היו לאיגרתו של שרת ולגערותיו באלון: הראשונה - "מכתב אחד ששלחת לאיילון", היא האיגרת ששיגר אלון - ככל הנראה באוקטובר 1946 - אל חברי הפלמ"ח שנעצרו ב"שבת השחורה" (29.6.1946) ונכלאו במחנה המעצר בלטרון, שם גם נכלא שרת. האיגרת המקורית לא אותרה, אך חלקים ממנה התפרסמו בעלון הפלמ"ח מס' 46-47 (תשרי-חשוון תש"ז, אוקטובר-נובמבר 1946), והיא עוסקת במאבק נגד הבריטים ומעמד

* תודה לאסנת שירן שהפנתה את תשומת לבי אליה.

1. ארכיון הקיבוץ
המאוחד,
חטיבה 15, יגאל
אלון, מיכל 4,
תיק 2-א.

2. ארכיון הקיבוץ
המאוחד, חטיבה
15 - גלילי, תיק
1, מסמך 9.